

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет
Кафедра етнології та краєзнавства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Туристичне краєзнавство

для студентів

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	032 Історій та археологія
освітній рівень	другий (магістерський)
освітня програма	Історичне туризмознавство
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	2
Кількість кредитів ЕСТБ	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладач: Гончаров Олександр Петрович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства.

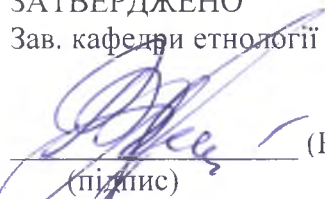
Пролонговано: на 2022/2023 н.р.

(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. () « _____ » ____ 20__ р.

(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Гончаров Олександр Петрович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри етнології та краєзнавства

_____ (Капелюшний В.П.)
(підпис)

Протокол № 13 від «30» 06
2024 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол від «26» 08 2024 року № 7

Голова науково-методичної комісії _____ (Терес Н.В.)
(підпис)

«27» 08 2024 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування системного уявлення у студентів про розвиток туризму в Україні, озброєння майбутніх фахівців теоретичними знаннями і практичними навичками в галузі краєзнавчо-туристичної діяльності, які можуть бути використані у майбутній професійній діяльності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. Знати:

- 1.1. найважливіші факти, події та процеси історичного минулого України;
- 1.2. основи історичного краєзнавства, основні етапи розвитку пам'яткоохоронної справи в Україні, історико-культурні пам'ятки національного та регіонального значення.

2. Вміти:

- 2.1. критично аналізувати різноманітну інформацію, самостійно підбирати літературу та працювати з джерелами;
- 2.2. аналізувати туристичні ресурси регіонів України.

3. Володіти елементарними навичками джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Взаємозв'язок краєзнавства і туризму, екскурс в історію розвитку та сучасного стану краєзнавчо-туристської діяльності в Україні; об'єктно-предметна сфера та методологічні засади туристичного краєзнавства; туристична картографія; туристичне районування України; конкретизація змісту поняття «туристичні ресурси» та ознайомлення з туристично-рекреаційним потенціалом регіонів України, особливостями використання краєзнавчих туристичних ресурсів для організації туристичної діяльності.

4. Завдання (навчальні цілі): характеристика історії розвитку та сучасного стану краєзнавчо-туристської діяльності в Україні, засвоєння базових понять дисципліни, конкретизація змісту поняття «туристичні ресурси» та ознайомлення з туристично-рекреаційним потенціалом регіонів України, особливостями використання краєзнавчих туристичних ресурсів для організації туристичної діяльності, вироблення навичок роботи з науковою і спеціальною літературою, картами, довідковими виданнями тощо, уміння застосовувати здобуті під час навчання знання на практиці: при написанні магістерських робіт, в подальшій науковій та практичній діяльності.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Ко д	Результат навчання			

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест): РН 1.4. – 10 балів/ 6 балів*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2 (тест): РН 1.6. – 10 балів/ 6 балів.
3. Індивідуальне завдання 1: РН 1.1. – 10 балів/ 6 балів.
4. Індивідуальне завдання 2: РН 1.3. – 10 балів/ 6 балів.
5. Бліц-опитування з тем ЗМ 1(2 опитування): РН 1.2. – 10 балів /6 балів
6. Оцінювання роботи під час семінарських занять (ЗМ 1): РН 1.3., 1.4. – 15 балів/ 9 балів.
7. Оцінювання роботи під час семінарських занять (ЗМ 2): РН 1.5, 1.6, 2.1, 2.2 – 15 балів/ 9 балів.
7. Підсумкова контрольна робота Р.Н. 2.1., 2.2. – 20 балів / 12 балів.

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання: залік.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за модульні контрольні роботи (у формі тестування); бали, отримані за виконання індивідуальних завдань та участь у бліц-опитуваннях; бали, отримані за роботу на семінарських заняттях, а також бали, які отримані за підсумкову контрольну роботу.

(Зразки тестових завдань для модульних контрольних робіт, перелік індивідуальних завдань, питання та завдання підсумкової контрольної роботи див. Навчально-методичний комплекс з даної дисципліни).

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1 – 5, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 6 – 11.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Підсумковий контрольна робота / залік
Предметна сфера та методологічні засади туристичного краєзнавства			Туристичні ресурси регіонів України			
45 залікових балів (максимум)			35 залікових балів (максимум)			20 балів (максимум)
Самостійна робота (виконання індивідуального завдання, бліц-опитування)	Семінари	Модульний контроль	Самостійна робота (виконання індивідуального завдання)	Семінари	Модульний контроль	
20 (максимум)	15 (максимум)	10 (максимум)	10 (максимум)	15 (максимум)	10 максимум	

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем, так і деяких розділів тем програми курсу. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється під час семінарських занять, оцінювання індивідуальних завдань (реферати), модульних контрольних робіт, підсумкової контрольної роботи.

Упродовж семестру оцінюється робота студента *під час кожного семінару* (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість отримати від 1 до 5 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 2 бали;
- логіка викладення 1 бал;
- використання основної і додаткової літератури 1 бал;
- аналітичні міркування, вміння робити висновки 1 бал.

Виконані індивідуальні завдання (реферати) студент подає викладачеві не пізніше ніж за два тижні до проведення модульного контролю з відповідного Змістового модулю, зокрема, **Індивідуальне завдання 1** (орієнтовно до початку березня) і **Індивідуальне завдання 2** (орієнтовно до кінця травня).

Критерії оцінки **Індивідуального завдання:**

1. глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 10-9 балів;
2. обґрунтоване розкриття проблеми 8-7 балів;
3. тема розкрита неповністю, обмежена джерельна база та обґрунтування 6-5 балів;
4. робота переважно компілятивного рівня 4-3 бали;
5. розкритий лише один окремий аспект теми 2-1 бали.

Теми рефератів (**Індивідуальне завдання 1**) викладач пропонує студентам на консультації (8 грудня).

Теми рефератів (**Індивідуальне завдання 2**) викладач пропонує студентам на першому семінарському занятті модулю (орієнтовно кінець березня).

Під час самостійної роботи ЗМ 1 проводиться 2 бліцопитування. На кожне з бліцопитувань виноситься 5 питань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 1 бал. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за 2 бліцопитування – 10 балів.

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться **модульні контрольні роботи (МК)**, зокрема, **Контрольна робота ЗМ1** (остання декада березня) і **Контрольна робота ЗМ2** (остання декада травня).

Участь студентів в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій тестовій формі. Тест містить 20 тестових завдань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 0,5 бала. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за МК – 10 балів. Студент, який не виконав вимоги по самостійній роботі, не допускається до складання МК, і даний модуль йому не зараховується.

Підсумкова контрольна робота (залік) містить 2 завдання.

Критерії оцінювання підсумкової контрольної роботи (від 1 до 10 балів за одне завдання)

- Відповідь повна, подане власне бачення проблеми 10 балів;
- Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу 9 балів;
- Відповідь відображає знання фактичного матеріалу 8 балів;
- Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки 6-7 балів;
- Відповідь фрагментарна, відображені лише окремі аспекти проблеми 4-5 балів;
- Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі 2-3 балів;

Відповідь містить значні помилки елементарного рівня

1 бал.

Бали, які отримані студентом на підсумковій контрольній роботі, додаються до балів набраних студентом за результатами семестрового оцінювання (семінари, модульні контрольні роботи, реферати).

Умовою допуску до підсумкової контрольної роботи (заліку) є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (*критично-розрахунковий мінімум*). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт та виконання індивідуальних робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. **Рекомендований мінімум** для допуску до підсумкової контрольної роботи (заліку) – **48 балів**.

При простому розрахунку отримаємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Студент, який набрав суму балів **не менше** встановленого мінімуму залікових балів (60) має право, за погодженням з викладачем, не виконувати підсумкову контрольну роботу. У випадку, коли студент має бажання збільшити кількість балів (але не більше ніж до 100) він складас залік.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій та семінарських занять.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна а робота
Частина 1. Предметна сфера та методологічні засади туристичного краєзнавства України				
1	Вступ. Тема 1. Краєзнавство та туризм. З історії розвитку краєзнавства і туризму та формування туристичного краєзнавства.	2	-	5
2	Тема 2. Об'єктно-предметна сфера та методологічні засади туристичного краєзнавства.	2	1	5
3	Тема 3. Туристична картографія як основний методологічний засіб туристичного краєзнавства	2	1	5
4	Тема 4. Туристичні ресурси України: загальна характеристика.	2	1	5
5	Тема 5. Туристичне районування України	1	1	
6	<i>Індивідуальна робота 1</i>	-	-	5
7	<i>Контрольна робота з тем ЗМ1 (тест)</i>	1		-
Частина 2. Туристичні ресурси регіонів України				
8	Тема 6. Туристичні ресурси Карпатського туристичного регіону.	2	2	5
9	Тема 7. Туристичні ресурси Поліського туристичного регіону.	1	2	5
10	Тема 8. Туристичні ресурси Подільського туристичного регіону.	1	2	5
11	Тема 9. Туристичні ресурси Придніпровського туристичного регіону.	2	3	5
12	Тема 10. Туристичні ресурси Слобожанського туристичного регіону.	-	-	5
13	Тема 11. Туристичні ресурси Азовсько-Чорноморського туристичного регіону.	-	-	5
14	<i>Індивідуальна робота 2</i>	-	-	5
15	<i>Контрольна робота з тем ЗМ 2 (тест)</i>	-	1	-
	ВСЬОГО	16	14	60

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Лекцій – 16 год.

Семінари – 14 год.

Самостійна робота – 60 год.

9. Рекомендовані джерела:

Основна:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. – Київ, 2001.
2. Івченко А.С. Вся Україна. Путівник. – Київ, 2006.
3. Історико-культурні заповідники України: довідкове вид. – К., 2007.
4. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: навчальний посібник. – Київ, 2003.
5. Петранівський В.Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібник / За ред. проф. Ф.Д. Заставного. – Київ, 2006.
6. Попович С. Туристичне краєзнавство: генеза, методологія, завдання // Краєзнавство. – 2015. – № 3/4. – С.11 – 123.
7. Федорченко В.Х., Мініч І.М. Туристський словник-довідник: Навч. посіб. – К.: Дніпро, 2000.
8. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія: навч. посіб. – К., 2007.

Додаткова:

1. Барановський О.М., Барановська О.В. Туристичний маршрут «По історичних місцях Чернігівщини» // Туристичні ресурси України. – К., 1996. – С.106 – 111.
2. Бойко В. та ін. Замки Тернопілля. – Тернопіль, 2009.
3. Визначні пам'ятки Києва: [Текст]: енцикл. довід. / Г.Ю. Івакін, М.Б. Кальницький, Ю.В. Павленко, О.Ю. Храмов. – К., 2005.
4. Друг О. Вулицями старого Києва. – Львів, 2013.
5. Київщинознавство: Посіб. для вчителя / За ред. І.Лікарчука. – К., 2001.
6. Крачило М.П., Попович С.І., Федоренко Н.В. Проблеми туристичного районування // Туристичні ресурси України: Зб. наук. статей. – Київ, 1996.
7. Курортні ресурси України. – К., 2002.
8. Лесик О.В. Замки та монастирі України. – Львів, 1993.
9. Лугова О.І., Попович С.І. Туристичне краєзнавство як напрям загального краєзнавства України: питання теорії та генези // Туристично-краєзнавчі дослідження. – Вип. 5. – Київ, 2004.
10. Макарчук С.А. Історико-етнографічні райони України: навч. посіб. – Львів, 2012.
11. Маланюк Т.З. Краєзнавство і туризм: навчальний посібник. – Івано-Франківськ, 2010.
12. Мацюк О.Я. Замки і фортеці Західної України. Історичні мандрівки. – Львів, 2005.
13. Панченко Т.Ф. Туристичне середовище: архітектура, природа, інфраструктура. – Київ, 2009.
14. Панченко Т.Ф., Попович С.І. Комплексна оцінка туристичних ресурсів // Устойчивое развитие туризма на Черноморском побережье: Сб. материалов симпозиума. – Одесса, 2001.
15. Попович С.І. Туристично-екскурсійні ресурси України: вступ до проблеми // Туристичні ресурси України: Зб. наук. статей. – Київ, 1996.
16. Рожко В. Православні монастирі Волині і Полісся. – Луцьк, 2000.
17. Устименко Л.М., Афанасьєв І.Ю. Історія туризму: Навчальний посібник. – 2-е вид., переробл. та допов. – Київ, 2008.

18. Чеховський І. Прогулянка Чернівцями та Буковину. –Чернівці, 2007.

10. Додаткові ресурси :

- 1.Зелений туризм (сільський відпочинок в Україні) – www.ruraltourism.com.ua
- 2.Музейний простір України – www.ukrmuseum.org.ua
- 3.Офіційний сайт Всеукраїнського проекту «7 чудес України» – www.7chudes.in.ua
- 4.Офіційний туристичний сайт Київщини – www.ko-tourism.gov.ua
- 5.Портал «Санаторно-курортне лікування» – www.crimea-skl.info/
- 6.Українська спадщина (Історико-культурна спадщина України: пам'ятники історії, мистецтво, архітектура. Портал Науково-дослідного інституту пам'ятко-охоронних досліджень) – www.heritage.com.ua